

Mishnah Yevamot, chapter 10

משנה יבמות פרק י

(1) A woman whose husband had gone overseas [i.e., far away], and they came and said to her [referring to evidence given by a single witness], Your husband is dead, and she [subsequently] remarried [the Rabbis permitted her to marry on the basis of the testimony of only one witness, so

that she not become an *agunah*; the basis for this leniency being, that the Rabbis relied on the woman herself to make sufficient inquiries], must, if her husband subsequently returned, leave this one [i.e., the second husband] and that one [and also her first husband] and she also requires [if she desires to marry again] a *get* from the one [from the first husband, since his marriage is still valid] as well as from the other [from the second though, their marriage was really never valid, since people seeing her living with the second husband assume that she was a divorcee and for appearance sake the Rabbis required a divorce from the second husband]. She has no [claim to her] *ketubah*, usufruct, maintenance [even for the period of time during which she lived with him] or the worn objects [which she brought to her husband at their marriage, and which he used until they were worn out], neither against the first husband nor against the second. If she has taken anything [as payment for any of the above] from one or the other, she must return it. The child begotten by the one husband or by the other is a *mamzer* [by Torah law if begotten by the second husband, since she was really still married to the first; by Rabbinical law, if, by the first who resumed living with her]; neither of them [if a *Kohen*] may defile himself for her [if she died; a *Kohen* may defile himself only to a close relative such as a wife; here, they may not defile themselves for her, see Leviticus 21:1]; neither of them has a claim to whatever

רבנו עובדיה מברטנורא

א האשה. ואמרו לה מת בעליך. שאמר לה עד אחד מת בעליך ונשאת על פי עד אחד. ולפיכך תצא מזה ומזה כדיון אשת איש שונתה שאסורה לבעל ואסורה לבעול, דלאו אנוסה היא, ואף על גב דהימננהו רבנן לעד אחד באשה משום עגונה, טעמא מאי משום דהיא גופה דייקא ומנסבא, ודך דלא דייקא קנסינן לה. אבל נשאת על פי שני עדים שאמרו לה מת בעליך, הא אמרינן כסיפא נשאת שלא על פי ב"ד כלומר שלא היתה צריכה להיתר ב"ד כיון שהיו שני עדים מעידין בדבר, מותרת לחזור לבעלה הראשון, דאנוסה היא, דמאי הוה לה למעבד. ובגמרא מוכח דלית הלכתא הכי, אלא לא שנא נשאת על פי ב"ד בעד אחד ולא שנא נשאת ע"פ שני עדים אם בא בעלה הראשון תצא מזה

א האשה שהלך בעלה למדינת הים, ובאו ואמרו לה, מת בעליך, ונסת, ואחר כך בא בעלה, תצא מזה ומזה, וצריכה גט מזה ומזה. ואין לה כתובה ולא פרות ולא מזונות ולא בלאות, לא על זה, ולא על זה. אם נטלה מזה ומזה, תחזיר. והולך ממזר מזה ומזה. ולא זה זה מטמאין לה, ולא זה זה זכאין לא

she may find [a woman's find belongs to her lawful husband] nor for the profit of her hands [to which a lawful husband is entitled, in return for his supplying her with maintenance]; and neither has the right of invalidating her vows (see Numbers 30:7). If she was

the daughter of an Israelite, she becomes disqualified from marrying a *Kohen*; if the daughter of a levite, [she is Rabbinically disqualified] from the eating of *ma'aser*; and if the daughter of a *Kohen*, from the eating of *terumah*. Neither the heirs of the one husband nor the heirs of the other are entitled to inherit her *ketubah* [in the *ketubah* it is written, Sons that you will bear from me will inherit your *ketubah* above what they share with their brothers. This was to guarantee that her dowry would be inherited by her children only (see Ketubot 4:10); here, her children lose even this right]; and if [the husbands] die [childless], the brother of the first and the brother of the second must submit to *halitzah*, and may not contract the levirate marriage [the brother of the first must submit to *halitzah* by Torah law since the marriage to his deceased brother was perfectly legitimate, still the Rabbis prohibited him from contracting levirate marriage. The brother of the second husband must submit to *halitzah* even though their marriage was really never valid, since people, seeing her living with the second husband, assume that she was a divorcee and for appearance sake, the Rabbis required him to submit to *halitzah*]. Rabbi Yose says: [Since she had remarried because of an

רבנו עובדיה מברטנורא

ומזה וכל הדרכים האלו בה: **וצריכה גט מזה ומזה**. טעמא דבעיא גט משני, שכשרואים את הראשון חי סבורים שגרשה וע"י כן נשאה שני ואשתו גמורה היא, ואם מוציאה בלא גט נמצאת אשת איש יוצאה בלא גט: **ולא בלאות**. שנאבדו, אבל בלאותיה הקיימים לא הפסידה: **והולד ממזר מזה ומזה**. אם ילדה מן השני, ממזר גמור. ואם החזירה הראשון וילדה, הוי ממזר מדבריהם: **לא זה וזה זכאין במציאתה**. דטעמא מאי אמור רבנן מציאת אשה לבעלה, משום איבה, הכא תיהוי לה איבה ואיבה: **ולא במעשה ידיה**. דטעמא מאי אמור רבנן מעשה ידיה לבעלה משום מזוני, והכא דמזוני לית לה, מעשה ידיה לאו דיליה: **ולא בהפרת נדריה**. דטעמא מאי בעל מיפר נדרי אשתו, כי היכי דלא תתגנה על בעלה, הכא תתגנה ותתגנה: **נפסלה מן הכהונה**. דזונה היא: **מן המעשר**. קנסא היא. דבת לוי שזנתה לא נפסלה מן המעשר: **מן התרומה**. אפילו תרומה דרבנן: **יורשים כתובתה**. כתובת בנין דכרין: **חולצין ולא מיבמין**. אחיו של ראשון חולץ מדאורייתא ורבנן גזור דלא ליבם,

honest mistake] her *ketubah* remains a charge upon the estate of her first husband. Rabbi Elazar says: The first husband is entitled to whatever she may find or the profits of her hands, and also has the right of invalidating her vows [since the Rabbis only penalized her, but did not penalize the rights of her first husband]. Rabbi Shimon [argues on the view of the

Mishnah above and] states: Her cohabitation or *halitzah* with the brother of the first husband exempts her rival co-wife [from levirate marriage and *halitzah*, i.e., the brother of the first husband may contract levirate marriage if he so chooses], and a child begotten by him [her first husband, after his return], is not a *mamzer*. If she married without [need of] an authorization [of the Court; i.e., if she married on the strength of the evidence of two witnesses who testified to her husband's death, in which case no authorization by a Court is required] she may return to him [her first husband, after his return; the law does not follow Rabbis Yose, Elazar and Shimon, nor this last statement and regardless if she remarried through the testimony of one or even two witnesses and, subsequently, her husband returned alive, in either case, she must leave both husbands and is penalized with all of the above].

(2) If [when only one witness testified to the death of her husband] she married with the authorization of the Court [and her first husband subsequently returned] she must leave [her second husband], but is exempt from a sin-offering [since she has acted on a ruling of the Court]. If she married, however, without the authorization of the Court, she must leave [her second husband] and is also liable a sin-offering. The authority of the Court is thus more effective in that it exempts her from a sin-offering. If the Court ruled that she may be married again and she

רבנו עובדיה מברטנורא

ואחיו של שני חולצין מדרבנן כי היכי דבעיא גט משני מדרבנן: **ביאתה או חליצתה**. ארישא פליג דקתני ולא מיבמין: **ואין הולד ממנו ממזר**. אם החזירה ראשון. ולית הלכתא לא כר' יוסי ולא כר' אליעזר ולא כר' ש: **נשאת שלא ברשות**. ב"ד, כגון שאמרו לה שני עדים מת בעליך שאינה צריכה להיתר ב"ד: **ב ופטורה מן הקרבן**. דיחיד שעשה בהוראת בית דין פטור מן הקרבן: **שלא על פי**

כתבתה על נכסי בעלה הראשון. רבי אלעזר אומר, הראשון זכאי במציאתה ובמעשה ידיה, ובהפרת נדריה. ורבי שמעון אומר, ביאתה או חליצתה מאחיו של ראשון פוטרת צרתה, ואין הולד ממנו ממזר. ואם נסת שלא ברשות, מתרת לחזור לו: **ב נסת על פי בית דין, תצא, ופטורה מן הקרבן**. לא נסת על פי בית דין, תצא, ותצא בקרבן. יפה כח בית דין, שפוטרה מן הקרבן. הורוה בית דין

went and disgraced herself [i.e., she, being a divorcee, married a priest] she [if her husband subsequently returns] must bring a sin-offering, because the Court permitted her only to marry [i.e., to contract a lawful marriage, not a forbidden union; however, the law is that regardless of whether or not she had Court approval, in either case, she must bring a sin-offering].

(3) If a woman whose husband and son went overseas was told, Your husband died and your son died afterwards, [as the son was alive when his father died, the widow is not subject to the levirate marriage or *halitzah*], and she married again [a stranger], and later she was told, It was otherwise [i.e., the son died first, so that when his father died afterwards the widow was subject to *halitzah* or levirate marriage]: she must leave [her second husband, since he married her before she had performed the required *halitzah* and, therefore, she was still bound to the brother of her husband]; and any child born before or after [the second report] is [according to Rabbi Akiva] a *mamzer* [being the issue of a forbidden union for which the penalty is lashes]. If she was told, Your son died and your husband died afterwards, and she contracted the levirate marriage, and afterwards she was told, It was otherwise, she must depart [from the levir, to whom she is forbidden as his brother's wife (since her husband had an issue from her at the time he died)]; and any child born before or after [the second report] is a *mamzer* [being the issue of a forbidden union]. If she was told, Your husband is dead, and she [re]married and afterwards she was told, He was alive [at the time she married her second husband], but is now dead, she must depart [from her second husband who married her while, as a married woman, she was forbidden to him]; and any child born before [the death of her first husband] is a *mamzer*, but one

רבנו עובדיה מברטנורא

בית דין. אלא בשני עדים, חייבת בקרבן, דשוגגת היא. ולית הלכתא כי הא מתניתין, אלא בין נשאת ע"פ בית דין בעד אחד בין ע"פ שני עדים, חייבין בקרבן היא ובעלה השני: **ג ואחר כך מת בנך.** ולא הוזקה ליבום: **ונשאת.** לשוק: **ראשון ואחרון.** ראשון שלפני השמועה, ואחרון שלאחר

לנשא, והלכה וקלקלה חייבת בקרבן, שלא התירוה אלא לנשא: **ג האשה שהלך בעלה ובנה למדינת הים, ובאו ואמרו לה, מת בעליך ואחר כך מת בנך, ונשאת, לה, מת בנך ואמרו לה חלוף היו הדברים, תצא והולד ראשון ואחרון ממזר. אמרו לה, מת בנך ואחר כך מת בעליך, ונתיבמה, ואחר כך אמרו לה, חלוף היו הדברים, תצא והולד ראשון ואחרון ממזר. אמרו לה, מת בעליך, ונסת, ואחר כך אמרו לה, קיים היה ומת, תצא, והולד ראשון ממזר, והאחרון אינו**

born after it, is not a *mamzer*. If she was told, your husband is dead, and she was betrothed, and afterwards, her husband appeared, she is permitted to return to him. And even if the other [the man who betrothed her] gave her a *get*, he has not thereby disqualified her from marrying a priest [since she never required a *get*]. Rabbi Elazar ben Matia derived this by means of the following exposition: [And they must not marry] a woman who is divorced from her husband (Leviticus 21:7), but not [a woman divorced] from one who is not her husband [since the divorce is unnecessary, it has no effect on the status of the woman].

(4) One whose wife went overseas, and he was told, Your wife is dead, and he married her sister, and subsequently, his [first] wife came back, [the latter] is permitted to return to him [since the marriage with the second was invalid]; and he is permitted to marry the relatives of the second woman [such as her daughter], and the second woman is permitted to marry his relatives [such as his son]. If the first died, he is permitted to marry the second. If he was told, however, Your wife is dead, and he married her sister, and then he was told, She was alive [at the time he married her sister] but has since died, any child born before [his first wife's death] is a *mamzer*, but any one born after that [i.e., the actual death] is not a *mamzer*. [If Reuvein is married to Leah and Shimon is married to Rahel who is a sister of Leah, and Shimon and his sister-in-law Leah went overseas and then Reuvein was told that they (his wife Leah and brother-in-law Shimon) died, Reuvein then married his wife's sister, Rahel. Afterwards, Shimon and Reuvein's first wife Leah returned alive. In such a case, the law would be, that regardless of whether Leah was actually married or just betrothed to Reuvein, Rahel becomes prohibited from returning to her husband Shimon (since she married Reuvein while her marriage to her husband was still in effect and is the identical case of Mishnah 1, which clearly states, that she

רבנו עובדיה מברטנורא

השמועה. ובר"ע מתוקמא דאמר יש ממזר מחייבי לאוין, ואינה הלכה: ד מותרת לחזור לו. דקדוש
שניה אינן כלום ובזנות בא עליה. ואמרינן בגמרא ושכב איש אותה (במדבר ח), שכיבתה אוסרתה ואין

ממזר. אמרו לה, מת בעליך ונתקדשה, ואחר
כך בא בעלה, מתרת לחזור לו. אף על פי
שנתן לה אחרון גט, לא פסלה מן הכהנה. את
זו דרש רבי אלעזר בן מתיא, (ויקרא כא) ואשה
גרושה מאישה, ולא מאיש שאינו אישה:
ד מי שהלכה אשתו למדינת הים, ובאו
ואמרו לו מתה אשתך, ונשא את אחותה,
ואחר כך באת אשתו, מתרת לחזור לו. הוא
מת בקרובות שניה, ושניה מתרת בקרובין.
ואם מתה ראשונה, מתר בשניה. אמרו לו,
מתה אשתך, ונשא את אחותה, ואחר כך
אמרו לו, קימת היתה, ומתה, הולד ראשון
ממזר, והאחרון אינו ממזר. רבי יוסי אומר,

must leave this one, i.e., her first husband and that one, i.e., her second husband). However, Leah (who did nothing wrong) may return to her husband Reuvein as this is the identical case in the beginning of our Mishnah here.] Rabbi Yose says, [It depends if Leah was actually married or just betrothed to Reuvein, since, in a case where she was only betrothed, people (seeing Rahel now married to her brother-in-law) could mistakenly believe there was some condition in the betrothal between Reuvein and Leah which was not kept, thereby resulting that Leah and Reuvein were never truly married and when people saw Reuvein marrying his ex-wife's sister Rahel, they presumed she had gotten divorced from her husband Shimon, and, consequently, she requires a divorce from Reuvein, for appearance sake only (since, in reality her marriage to Reuvein was never valid, she being the sister of his living betrothed first wife Leah), and once she has the mistaken appearance of being divorced from her first husband Shimon, she may not return to him, since this has the mistaken appearance of being a divorcee who remarried to another, who even after being divorced from the second, may not remarry her first husband. And just as Reuvein disqualifies Rahel from returning to her husband Shimon, so, too, he disqualifies Leah, his betrothed, from consummating the marriage to him, since she now has the appearance as being the sister of his divorcee and therefore] Whoever disqualifies for others also disqualifies for himself, [but, in a case where Reuvein and Leah were actually married, and where, therefore, people would not mistakenly presume that there had been a condition in the marriage that was not met and that the reason Reuvein married Rahel was only because of the mistaken report of the death of his wife Leah, which, therefore, had no validity thus Rahel does not require a divorce from Reuvein. She may, therefore, return to her husband Shimon and so may Leah return to her husband Reuvein, for she will not be mistaken as the sister of his divorcee (since her sister requires no divorce)] and [therefore] whoever does not

רבנו עובדיה מברטנורא

שכיבת אחותה אוסרתה: ומותר בקרובות השניה. לישא בתה, דקיי"ל נושאים על האנוסה ועל המפותה: ר' יוסי אומר כל שפוסל ע"י אחרים פוסל ע"י עצמו. ר' יוסי שמעיה לתנא קמא דקאמר לא שנא דאולי אשתו וגיסו שהוא בעל אחות אשתו למדינת הים ולא שנא לי ארוסתו וגיסו, ובאו ואמרו לו מתה אשתך ומת גיסקך ונשא את אחותה ואח"כ באו אשתו וגיסו, אשת גיסו אסורה על גיסו, ואשתו מותרת לו. וא"ל ר' יוסי ארוסתו וגיסו דאיכא למימר תנאה הוי בקדושין והאי דנסיב לאחותה שפיר קנסיב ובעיא גט מיניה דלא לימרו אשת איש יוצאת בלא גט, דפסיל לה ע"י אחרים

disqualify for others, does not disqualify for himself.

(5) If a man was told, Your wife [Leah] is dead, and he married [Rahel] her paternal sister: [and when he was told] She is also dead, he married her [Rahel's] maternal sister [Rivkah, who

was thus a perfect stranger to Leah, his first wife]; [and when he was further told that] She [Rivkah] too, is dead, he married her paternal sister [Sarah, a perfect stranger to his second wife Rahel and when he was told that] She [Sarah the fourth wife] also is dead, he married her maternal sister [Hava, a stranger to his third wife Rivkah]; and later it was found that they were all alive, he is permitted to live with the first [wife Leah, since his marriage with her was valid], the third [wife Rivkah, who was a complete stranger to him when he married her. His previous marriage with her maternal sister (Rahel, his second wife) had no validity because the latter was a sister of his first wife Leah and was forbidden to him as his wife's sister], and the fifth [wife Hava whose marriage was valid since the marriage with her sister (the fourth wife, Sarah), was invalid], who also exempt their rivals [if the man died without issue and one of his surviving brothers contracted the levirate marriage with or submitted to *halitzah* from one of these widows, i.e., the first, third or fifth, because each is a valid wife]; but he is forbidden to live with the second [Rahel] or the fourth [Sarah the validity of his marriage with the first and third causes the second and the fourth to be prohibited to him, as his wives' respective sisters], and cohabitation [by one of

רבנו עובדיה מברטנורא

דהיינו גיסו, דכיון דנפקא מיניה בגיטא אפסלא לה מבעלה, פוסל גמי ע"י עצמו ואתסרא ליה אתתיה עליה דהויא אחות גרושתו, אבל היכא דאולי אשתו וגיסו למדינת הים וקא נסיב לה לאחותה דליכא למימר תנאה הוה ליה בנשואין ושפיר קנסיב לה להאי כדאיכא למימר באירוסין, ולא בעיא גט מיניה ולא קפסיל ע"י אחרים דהא לא פסלה אשת גיסו אגיסו, אינו פוסל ע"י עצמו, ושריא ליה איתתיה שהרי אינה אחות גרושתו: **ה אמר לו מתה אשתך ונשא אחותה מאביה**. שלא מאמה, וחזרו ואמרו לו מתה השניה, ונשא אחותה של השניה מאמה ולא מאביה, ונמצאת זו השלישית נכריה אצל הראשונה, וחזרו ואמרו לו מתה זו השלישית, ונשא אחותה של שלישית זו מאביה ולא מאמה, נמצאת רביעית רחוקה מן השניה וכ"ש מן הראשונה, וחזרו ואמרו לו מתה זאת הרביעית: **ונשא אחותה מאמה**. והיא רחוקה מן השלישית וכן מן הראשונה ומן השניה, ואחר כך אמרו לו כולן קיימות: **מותר בראשונה בשלישית ובחמישית**. שאינן קרובות זו לזו. ואף על פי שהשלישית אחות השניה, שריא, דקדושי שניה לא תפסי, דאחות אשה היא לראשונה שלקחה מקודם, והויא לה

פוסל על ידי עצמו: **ה אמרו לו, מתה אשתך, ונשא אחותה מאביה, מתה, ונשא אחותה מאמה, מתה, ונשא אחותה מאביה מתה, ונשא אחותה מאמה ונמצאו כולן קיימות, מתר בראשונה, בשלישית, ובחמישית, ופוטרות צרותיהן, ואסור בשניה וברביעית, ואין**

the levirs] with one of these, does not exempt her rival. If, however, he [the husband] cohabited with the second after the death of the first [i.e., the first report was true] he is permitted to live with the second [the death of the first wife removed from the second the prohibition of a wife's sister (since a wife's sister is prohibited only during the lifetime of the wife) and marriage with her becomes valid] and the fourth [the marriage with the second having become valid, that with the third (who is now the man's wife's sister) becomes invalid and consequently, the marriage with the fourth, who is now a perfect stranger, becomes valid], who also exempt their rivals; but he [the husband] is forbidden to live with the third and with the fifth, and cohabitation [by one of the levirs] with one of these does not exempt her rival co-wife.

(6) A boy nine years and one day old renders [his sister-in-law] unfit [for *yibum*] with his [older] brothers [by an act of cohabitation or of *ma'amar*— the levirate equivalent of betrothal, since his act is regarded as effective], and [an act by] his [adult] brothers renders her unfit for him, but [while] he renders her unfit [through a *ma'amar*, only] from the outset [i.e., only if the nine year old made a *ma'amar* first, before his older brother; however, if his *ma'amar* came after a *ma'amar* by an older brother, it has no effect and “that” older brother may, in fact, consummate the levirate marriage], the brothers [however], render her unfit

רבנו עובדיה מברטנורא

כאנוסה ומפוחה, ותניא, אנס אשה מותר לישא בתה, דלא אסרה תורה אלא אחות אשה בלבד, ודיבא דלא תפסי קדושין לאו אחות אשה היא. וכן החמישית אע”פ שהיא אחות הרביעית, מותרת, דהואיל ותפסי קדושין בשלישית נמצאת ביאת רביעית שהיא אחות שלישית ביאת זנות ולא אסרה חמישית עליו: ופוטרות צרותיהן. אם מת ובא יבם ויבם אחת מהן פוטרת צרתה: ואסור בשניה. מפני הראשונה. וברביעית מפני השלישית: ואם בא על השניה לאחר מיתת הראשונה. שאמת היו הדברים של ראשונה, ושאר הדברים שקר היו, אסור בשלישית מפני השניה ובחמישית מפני הרביעית: ו בן תשע שנים ויום אחד פוסל. את היבמה לאחין אם בא עליה, דביאתו ביאה. או אם נתן גט או עשה בה מאמר, שיש לו גט ויש לו מאמר, אבל אינו גט גמור ולא מאמר גמור: אלא שהוא פוסל תחלה. בגמרא מפרש דבמאמר הוא פוסל תחלה ולא בסוף, שאם אחיו הגדול עשה מאמר ואח”כ עשה מאמר זה שהוא בן תשע שנים ויום אחד לא פסלה מאחיו, אבל בביאה פוסל בן תשע שנים ויום אחד בין בתחלה בין בסוף. ומתניתין חסורי מחסרה והכי קתני, אלא הוא פוסל תחלה

ביאת אחת מהן פוטרת צרתה. ואם בא על השניה לאחר מיתת הראשונה, מתר בשניה ובברביעית, ופוטרות צרותיהן, ואסור בשלישית ובחמישית, ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה: ו בן תשע שנים ויום אחד, הוא פוסל על ידי אחיו, והאחים פוסלין על דו, אלא שהוא פוסל תחלה, ואחין פוסלין

[to him] both from the outset and at the end [i.e., a *ma'amar* by an adult brother is effective in prohibiting her to the other brothers, both before and after another brother has performed a *ma'amar*, in which case, the levirate marriage will not be consummated with any of the brothers]. [This, however, is the case only in regard to the *ma'amar* of the nine year old, but not to sexual relations, which will render her unfit, even at the end]. In what manner [does the cohabitation of the minor render her unfit, even at the end]? A boy of the age of nine years and one day who cohabited with his sister-in-law [even after his older brother had made a *ma'amar*] renders her unfit [for levirate marriage] with his brothers; the brothers, however, render her unfit for him regardless of whether they cohabited with her, addressed to her a *ma'amar*, gave her a letter of divorce, or submitted to her *halitzah* [both from the outset and at the end].

תְּחִלָּה וְסוֹף. כִּי צָד, בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים יוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבָמָתוֹ, פָּסַל עַל יְדֵי אָחִיו. בָּאוּ עָלֶיהָ אָחִיו, וְעָשׂוּ בָּהּ מֵאָמֶר, נִתְּנָה גֵט אוֹ חֲלָצוֹ, פָּסְלוּ עַל יְדוֹ: ז' בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים יוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבָמָתוֹ, וְאַחַר כֵּן בָּא עָלֶיהָ אָחִיו שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים יוֹם אֶחָד, פָּסַל עַל יְדוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, לֹא פָּסַל:

(7) If a boy of the age of nine years and one day cohabited with his sister-in-law [a *yevamah*, the widow of his brother who died childless] and then his brother, who was of the age of nine years and one day, cohabited with her, [the latter] renders her unfit [for the levirate marriage for the former, because here the cohabitation of a minor has the Rabbinic status and equivalency of a *ma'amar* and, as in the case of a *ma'amar* after a *ma'amar*, the act of either levir has some validity (see Yevamot 5:4) and as no two levirs may marry the same sister-in-law, the latter must divorce her; and a sister-in-law divorced by one of the levirs may never again be married by any of them]. Rabbi Shimon says: He does not render her unfit [for the first brother. Rabbi Shimon maintains that *yibum* by a minor is of uncertain Torah status, and it is either completely valid or completely invalid, and has no Rabbinic status at all. Therefore, either (a) she is a completely valid wife of the first brother, or (b) she is still a complete *yevamah* waiting for levirate marriage, and, in either case, she is not married to the second brother, and therefore, he has not rendered her unfit for the first.]

רבנו עובדיה מברטנורא

והן פוסלין תחלה וסוף. במה דברים אמורים, במאמר, אבל ביאה אפילו בסוף נמי פסיל, כיצד, בן תשע שנים ויום אחד הבא על יבמתו וכו': ז' פסל על ידו. דהוי ליה כמאמר אחר מאמר דשניהם תופסין בה: ר"ש אומר לא פסל. דביאת בן תשע לר"ש ספק קניא ספק לא קניא, אי קניא קניא

(8) If a boy of the age of nine years and one day cohabited with his *yavamah* and afterwards, he cohabited with her rival co-wife, he has rendered them [the first as well as the second] unfit for marriage with himself [since *yibum*

ח בן תשע שנים ויום אחד שָׁבָא עַל יְבָמָתוֹ, וְאַחַר כֵּן בָּא עַל צֶרְתָּהּ, פָּסַל עַל יְדֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, לֹא פָּסַל. בֶּן תִּשְׁעֵי שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבָמָתוֹ, וְמָת, חוֹלְצָת וְלֹא מַתְיַבְמָת, נִשְׂא אִשָּׁה וְמָת, הָרִי זֶה פְטוּרָה:

may be contracted with one sister-in-law only. The first cohabitation constituting an imperfect *kinyan* the status of *ma'amar*, the second is also effective to the extent of now being the equivalent of a *ma'amar* addressed to one sister-in-law and then addressed to a second sister-in-law, necessitating a divorce for both (see Yevamot 5:4). Rabbi Shimon said: He does not render [the first woman with whom he cohabited] unfit [Rabbi Shimon maintains, as above, that the effectiveness of the minor's *yibum* is in question as to whether it is effective. If it is effective, the first woman is his wife and the second was no longer a *yavamah* when he cohabited with her; if it is not effective, neither woman is married to him, and both remain his *yavamot*.] If a boy of the age of nine years and one day cohabited with his *yavamah* and then died, she must perform *halitzah*, but may not contract *yibum* [with a third brother, the act of the minor comparable to a *ma'amar*, unlike a completed levirate marriage, does not totally sever the levirate bond between the wife and her deceased husband, while it is sufficiently strong to subject his sister-in-law, with whom he had cohabited, to a new levirate bond with his surviving third brother. Being now subject to the force of a levirate bond originating from two levirs, she is deprived of her right to *yibum*, and must perform *halitzah* only (see Yevamot 3:9)]. If he [a boy nine years and one day] married a woman and subsequently, died [childless], she is exempt [from both *yibum* and *halitzah* from any of his surviving brothers. Since the marriage of a minor has no validity, the woman is not regarded as his wife to create a need for levirate marriage. The Rabbis gave his act some validity only in regard to levirate marriage performed on a *yevamah* from a deceased brother.]

רבנו עובדיה מברטנורא

לגמרי ולא מהניא ביאת אחיו, ואי לא קניא הוה ליה כמי שלא בעל לא הוא ולא אחיו, הילכך לא פסל. ואין הלכה כרבי שמעון: ח בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו ומת חולצת ולא מתיבמת. שיש עליה זיקת שני יבמין, שבביאתו של זה הקטן שהוא כמאמר בגדול לא יצאת מידי זיקת נפילה ראשונה, וחלה עליה זיקת נפילה שנייה, ותנן בפרק ד' אחים, מי שעליה זיקת יבם אחד ולא שעליה זיקת שני יבמין: נשא אשה. שאינה יבמתו, ומת ולו אחים: הרי זו פטורה. דאע"ג דביאתו ביאה אין קנינו כיום עד שיביא שתי שערות, אבל ביבמה הואיל וזקוקה לו עשו אותה

(9) If a boy of nine years and one day cohabited with his *yavamah* [—widowed childless sister-in-law], and after he had come of age he married another woman and subsequently died, if he had not cohabited with the first woman after he had become of age, the

ט בן תשע שנים ויום אחד שָׁבָא עַל יְבָמָתוֹ, וּמִשְׁהַגְדִּיל נָשָׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמָת, אִם לֹא יָדַע אֶת הָרֵאשׁוֹנָה מִשְׁהַגְדִּיל, הָרֵאשׁוֹנָה חוֹלְצָת וְלֹא מְתִיבָמָה, וְהַשְּׁנִיָּה אוֹ חוֹלְצָת אוֹ מְתִיבָמָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, מִיָּבֵם לְאִיזוֹ שִׁירְצָה, וְחוֹלֵץ לְשָׁנִיָּה. אֶחָד שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעַ

first one must perform *halitzah*, but may not contract *yibum* [because, as the minor did not cohabit with her since the time he became of age, he, therefore, did not complete the process of levirate marriage and subsequently, did not totally sever her bond to her first husband; she now remains subject to the levirate bond originating from two brothers], while the second [being the deceased's lawful wife] may either perform *halitzah* or undergo *yibum*. Rabbi Shimon said: [The surviving brother] may contract *yibum* with whichever of them he may desire [Rabbi Shimon does not admit the ineligibility for levirate marriage to a third brother of a sister-in-law who was extended a *ma'amer* (or its equivalent, i.e., the cohabitation of a nine year old) by a second brother who then died childless, since a *ma'amer* either has total validity, in which case, both wives are true *yevamot*, or no validity at all, in which case the cohabitation with the first wife of the nine year old had no validity, thus she still is a *yavamah* to the third brother, through the force of the death of her first husband (see Yevamot 3:9, "Rabbi Shimon says:")] and submits to *halitzah* from the other [since, if there is no validity they cannot be regarded as rival co-wives, rather each one is a *yavamah* through the force of a different brother. Both, however, may not be taken in *yibum*, since, if there is validity, it is forbidden to take two *yevamot* through the force of one house (see Tosfot Yom Tov)]. [The same law applies] whether he is of the age of nine years and one day, or whether he is of the age

רבנו עובדיה מברטנורא

רבנן כמאמר: ט אם לא ידע הראשונה משהגדיל, ראשונה חולצת ולא מתיבמת. דויקת שני יבמין עליה הואיל ולא ידעה משהגדיל לא יצאת ידי נפילה ראשונה: רבי שמעון אומר מיבם לאיזה שירצה. דלית ליה לרבי שמעון זיקת שני יבמין. והכי נמי אמרינן בפרק ארבעה אחים: וחולץ לשניה. דהא לאו צרות ניגהו לאפטורי חדא ביבום חברתה, ויבומי תרווייהו לא, הואיל והויא צרתה במקצת מאמר דרבנן, מחזו כשתי יבמות הבאות מבית אחד: אחד בן תשע ואחד בן עשרים. שניהן שוין לכל האמור למעלה, דכל כמה דלא אייתי שתי שערות קטן הוא, עד שיהיה בן ל"ה שנה, ואם הגיע לחמש ושלשים שנה ולא הביא שתי שערות אף על פי שלא נראו בו סימני סריס המפורשים

of twenty years but had not produced two pubic hairs [the marks of adulthood. So long as these have not appeared, he retains the legal status of a minor].

שָׁנִים וְיָוֶם אֶחָד, וְאֶחָד שֶׁהוּא בֶן עֶשְׂרִים שָׁנָה
 שְׁלֹא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת:
 רבנו עובדיה מברטנורא
 למעלה, הרי זה סריס חמה: